EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 22.2.2021
COM(2021) 75 final

KOMISSION KERTOMUS

EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, 16 päivänä tammikuuta 2019 annetulla asetuksella (EU) 2019/125 komissiolle siirretyn delegoitujen säädösten antamisvallan käyttämisestä

1. TAUSTA

Asetuksen (EU) 2019/1251 tavoitteena on yhtäältä kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanon tai toisaalta kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rankaisemisen estäminen EU:n ulkopuolisissa maissa joko kieltämällä tai rajoittamalla tiettyjen tavaroiden kauppaa. Siinä erotetaan toisistaan

- tavarat, jotka on lähtökohtaisesti tarkoitettu kaltoinkohteluun, minkä vuoksi niillä ei pitäisi käydä kauppaa lainkaan (liite II), ja
- tavarat, joilla voi olla oikeutettuja käyttötarkoituksia, kuten lainvalvontaan käytettävät välineet (liite III) tai hoitotarkoituksiin käytettävät tavarat (liite IV).

Tällaisten tavaroiden kauppaan sovelletaan tiettyjä rajoituksia. Asetuksessa säädetään erityisesti seuraavaa:

i. Siinä kielletään sellaisten liitteessä II lueteltujen tavaroiden tuonti EU:hun sekä vienti ja kuljetus EU:sta tai EU:n kautta, joita ei käytännössä voi käyttää muuhun tarkoitukseen kuin kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon tai kidutukseen tai muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen. Myös tällaisiin tavaroihin liittyvän teknisen avun toimittaminen, erityisesti niiden käyttöä koskeva koulutus, on kielletty. Lisäksi tällaisten tavaroiden mainostaminen painetuissa viestimissä tai internetissä tai mainosajan ostaminen niille televisiossa tai radiossa taikka niiden asettaminen esille tai tarjoaminen myytäväksi näyttelyssä tai messuilla on kielletty.

ii. Liitteessä III luetelluilla tavaroilla, joita voidaan käyttää kidutukseen tai muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen mutta joilla voi olla myös muita laillisia käyttötarkoituksia (lainvalvonta), on oltava etukäteen myönnetty vientilupa, joka myönnetään tapauskohtaisesti. Tähän luokkaan kuuluviin tavaroihin liittyvän teknisen avun tai niihin liittyvien välityspalvelujen toimittamista varten tarvitaan myös etukäteen myönnetty vientilupa.

iii. Sillä säännellään sellaisilla tavaroilla – kemikaaleilla tai lääkeaineilla (liite IV) – käytävää kauppaa, joita voidaan käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon (esimerkiksi valmisteet, joita voidaan käyttää henkilöiden teloittamiseen ruiskuttamalla tappava annos).

Asetuksen liitteessä I luetellaan jäsenvaltioiden viranomaiset, joilla on asetuksen 20 artiklan nojalla valtuudet tehdä lupahakemusta koskeva päätös tai kieltää viejää käyttämästä unionin yleistä vientilupaa. Asetuksen liitteissä II, III ja IV luetellaan tavarat, joiden kauppa on kielletty tai joiden kauppaa valvotaan. Liitteessä V käsitellään unionin yleistä vientilupaa (osa 1 koskee ”tavaroita” ja osa 2 ”määräpaikkoja”).

2. OIKEUSPERUSTA

Asetuksen (EU) 2019/125 29 artiklan mukaisesti komissiolla on valta antaa delegoituja säädöksiä asetuksen liitteiden I, II, III, IV, V, VI VII, VIII ja IX muuttamiseksi2. Tämän

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/125, annettu 16 päivänä tammikuuta 2019, tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen (EUVL L 30, 31.1.2019, s. 1).

2 Liitteessä VI luetellaan 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut jäsenvaltioiden alueet. Liitteessä VII kuvataan 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vienti- tai tuontilupalomake. Liitteessä VIII kuvataan lupalomake 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen välityspalvelujen toimittamista varten. Liitteessä IX kuvataan lupalomake 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun teknisen avun toimittamista varten.

kertomuksen laatimisesta säädetään asetuksen (EU) 2019/125 29 artiklan 2 kohdassa. Kyseisen artiklan nojalla valta antaa delegoituja säädöksiä siirretään komissiolle viiden vuoden ajaksi 16. joulukuuta 2016 alkaen. Komission on laadittava siirrettyä säädösvaltaa koskeva kertomus viimeistään yhdeksän kuukautta ennen kyseisen viiden vuoden kauden päättymistä.

3. SIIRRETYN SÄÄDÖSVALLAN KÄYTTÄMINEN

Sen jälkeen kun säädösvalta siirrettiin komissiolle vuonna 20163, komissio on käyttänyt valtaansa antaa delegoituja säädöksiä kolme kertaa seuraavasti:

a) Lokakuun 18. päivänä 2017 annetulla KOMISSION DELEGOIDULLA ASETUKSELLA (EU) 2018/1814 muutettiin liitettä V lisäämällä Dominikaaninen tasavalta, São Tomé ja Príncipe sekä Togo niiden määräpaikkojen luetteloon, joihin sovelletaan unionin yleistä vientilupaa5. Se tuli voimaan 14. helmikuuta 2018 eli seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

b) Helmikuun 18. päivänä 2020 annetulla KOMISSION DELEGOIDULLA ASETUKSELLA (EU) 2020/6216 muutettiin liitettä I saattamalla ajan tasalle usean toimivaltaisen viranomaisen tiedot ja liitettä V lisäämällä Gambia ja Madagaskar niiden määräpaikkojen luetteloon, joihin sovelletaan unionin yleistä vientilupaa. Se tuli voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä (27. toukokuuta 2020) sen jälkeen, kun se julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

c) Joulukuun 4. päivänä 2020 annetulla KOMISSION DELEGOIDULLA ASETUKSELLA (EU) 2021/1397 muutettiin asetuksen liitteessä I olevaa viittausta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Sillä muutettiin myös liitettä V lisäämällä Yhdistynyt kuningaskunta niiden määräpaikkojen luetteloon, joihin sovelletaan unionin yleistä vientilupaa. Se tuli voimaan viidentenä päivänä (13. helmikuuta 2021) sen jälkeen, kun se julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Ennen edellä mainittujen delegoitujen säädösten hyväksymistä komissio kuuli kunkin jäsenvaltion kidutuksen vastaiseen koordinointiryhmään nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa8 vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

4. PÄÄTELMÄT

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/2134, annettu 23 päivänä marraskuuta 2016, tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1236/2005 muuttamisesta (EUVL L 338, 13.12.2016, s. 1).

4 EUVL L 40, 13.2.2018, s. 1.

5 ”Unionin yleinen vientilupa” on sellaisten kemikaalien vientilupa, joita voidaan käyttää henkilön teloittamiseen ruiskuttamalla tappava annos (asetuksen liite IV). Sitä käytetään, kun tällaisia tavaroita/kemikaaleja viedään maihin, jotka ovat poistaneet kuolemanrangaistuksen kaikkien rikosten osalta ja tehneet asiaa koskevan kansainvälisen sitoumuksen. Niiden maiden osalta, jotka eivät ole Euroopan neuvoston jäseniä, luettelo sisältää maat, jotka ovat poistaneet kuolemanrangaistuksen kaikkien rikosten osalta sekä ratifioineet kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen toisen valinnaisen pöytäkirjan ilman varaumia.

6 EUVL L 144, 7.5.2020, s. 1.

7 EUVL L 43, 8.2.2021, s. 5.

8 EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

Tämä kertomus täyttää asetuksen (EU) 2019/125 29 artiklan 2 kohdan mukaisen kertomuksen laatimista koskevan vaatimuksen. Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa ottamaan huomioon tämän kertomuksen.

Komissio katsoo, että säädösvallan siirtoa on tarpeen jatkaa toisella viiden vuoden kaudella asetuksen (EU) 2019/125 24 ja 29 artiklassa kuvattujen delegoitujen säädösten antamiseksi. Se on tarpeen, jotta voidaan reagoida muun muassa siihen, kun kehitetään uusia tavaroita, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, tai kun yksi tai useampi kolmas maa täyttää unionin yleisen vientiluvan soveltamisedellytykset tai rikkoo kansainvälistä sitoumusta kuolemanrangaistuksen poistamisesta kaikkien rikosten osalta, tai kun toimivaltaisten viranomaisten tiedot muuttuvat.

Asetuksen 29 artiklan 2 kohdan mukaan säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.